

Да ли се плаћа порез на наслеђе у случају када оставиоца, који иза себе од законских наследника првог наследног реда остави супругу и три кћерке, наследи супруга оставиоца, јер су се кћерке одрекле наслеђа?

(Мишљење Министарства финансија, бр. 430-03-00064/2009-04 од 8.4.2009. год.)

Према одредби члана 21. став 1. тачка 1) Закона о порезима на имовину ("Сл. гласник РС", бр. 26/01 ... 5/09, у даљем тексту: Закон), порез на наслеђе и поклон не плаћа наследник првог наследног реда, брачни друг и родитељ оставиоца, односно поклонопримац првог наследног реда и брачни друг поклонодавца.

Одредбом члана 21. став 1. тачка 4) Закона прописано је да порез на наслеђе и поклон не плаћа поклонопримац – на имовину која му је уступљена у оставинском поступку, коју би наследио да се наследник – поклонодавац одрекао наслеђа.

Одредбом члана 9. ст. 1. и 2. Закона о наслеђивању ("Сл. гласник РС", бр. 46/95 и 101/03) прописано је да први наследни ред чине оставиочеви потомци и његов брачни друг. Оставиочева деца и брачни друг наслеђују на једнаке делове.

Ако оставиочево дете не може или неће да наследи, његов део на једнаке делове наслеђују његова деца (унуци оставиочеви), а кад неки од оставиочевих унука не може или неће да наследи, његов део на једнаке делове наслеђују његова деца (праунуци оставиочеви) и тако редом све докле има оставиочевих потомака (члан 10. Закона о наслеђивању).

Према одредби члана 50. Закона о наслеђивању, поклоном се сматра свако одрицање од права, па и одрицање од наслеђа у корист одређеног наследника, отпуштање дуга, оно што је оставилац за живота дао наследнику на име наследног дела или због оснивања или проширења домаћинства или обављања занимања, као и свако друго бесплатно располагање.

Према одредби члана 213. ст. 2. и 3. Закона о наслеђивању ("Сл. гласник РС", бр. 46/95 и 101/03 – УС РС), наследник се може одрећи наслеђа само у своје име. Сматра се да наследник који се одрекао наслеђа никада није ни био наследник. Према одредби члана 216. Закона о наслеђивању, одрицање у корист одређеног наследника сматра се изјавом о пријему наслеђа уз истовремено уступање наследног дела. По пријему уступљеног дела на односе између уступиоца и пријемника примењују се правила о поклону.

Дакле, на имовину коју у припадајућем законском делу наследи супруга оставиоца, порез на наслеђе се не плаћа.

У конкретном случају, ако оставилац иза себе није оставио тестамент и ако је од законских наследника првог наследног реда имао супругу и три кћерке, на $\frac{1}{4}$ заоставштине коју наследи супруга оставиоца не плаћа се порез на наслеђе применом одредбе члана 21. став 1. тачка 4) Закона.

Ако су се кћерке оставиоца одрекле наслеђа, а у смислу члана 10. Закона о наслеђивању немају потомке који могу и хоће да наследе њихов припадајући део, односно ако кћерке оставиоца од потомака имају само малолетну децу у чије име су се такође

одрекла наслеђа уз сагласност надлежног старатељског органа, па укупну заоставштину наследи супруга оставиоца, порез на наслеђе се не плаћа.

Такође, порез на наслеђе и поклон не плаћа супруга оставиоца као поклонопримац – на имовину коју су јој уступиле кћерке оставиоца у оставинском поступку, ако би ту имовину наследила да су се кћерке одрекле наслеђа (ако кћерке оставиоца немају потомке који могу и хоће да наследе).

Међутим, на имовину коју су супрузи оставиоца уступиле кћерке оставиоца у оставинском поступку, плаћа се порез на поклон ако ту имовину супруга оставиоца не би по закону наследила иза пок. супруга да су се кћери оставиоца одрекле наслеђа (на пример, ако кћерке оставиоца имају потомке који могу и хоће да наследе). Наиме, са пореског становишта, пријем уступљеног наследног дела у односу уступилац – пријемник има карактер поклона.

Чињенично стање од утицаја на постојање и висину пореске обавезе, а пре свега да ли би супруга оставиоца по закону наследила део заоставштине коју су јој у оставинском поступку уступиле кћери оставиоца, у сваком конкретном случају, на основу пружених доказа, цени надлежни порески орган.